

Budućnost razvoja i proizvodnje veterinarskih cjepiva u Hrvatskoj

Leonida Kutle*

U prosincu 2017. godine, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta Republike Hrvatske prihvatilo je projektni prijedlog tvrtke Genera d.d. (dio *Dechra Pharmaceuticals PLC* grupe) "Istraživanje i razvoj proizvoda u segmentu živih peradarskih cjepiva", koji je tvrtka prijavila na trajno otvoreni poziv za dostavu bespovratnih sredstava za "Povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja". Za provedbu projekta dodijelit će se bespovratna sredstva u iznosu 11.666.483,09 kn. Ukupna vrijednost projekta iznosi 33.169.132,02 kn. Projekt je sufinanciran sredstvima iz Europskog fonda za regionalni razvoj u sklopu Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“

Sredstvima iz navedenog projekta planira se ojačati konkurentnost Genere d.d. i time doprinijeti osnaživanju konkurentnosti hrvatske farmaceutske industrije na globalnom tržištu kroz istraživanje razvojnoinovativnih proizvoda visokog tržišnog potencijala. Projekt podrazumijeva fokusiranje istraživačkih kapaciteta tvrtke u smjeru primijenjenog istraživanja, a s krajnjim ciljem istraživanja, razvoja i komercijalizacije novih peradarskih cjepiva.

Tradicija tvrtke Genera d.d. seže više od sto godina u povijest, a sami početci kompanije vežu se uz osnivanje Kraljevskog hrvatsko-slavonskog zemaljskog bakteriološkog zavoda 1901. godine. Od 1940. do 2000. godine tvrtka je bila sastavni dio farmaceutske tvrtke PLIVA, od 2000. djeluje kao Veterina d.o.o., dok je postojeće ime tvrtka dobila 2009. godine. Izlaskom na Zagrebačku burzu 2007. godine tvrtka postaje dioničko društvo, a 2015. godine postaje dio *Dechra Pharmaceuticals PLC*, jedne od vodećih globalnih grupacija na području veterinarske farmakologije.

Dugogodišnjim uspješnim poslovanjem unutar tržišnog segmenta veterinarsko-medicinskih proizvoda tvrtka je do sada razvila veći broj veterinarskih cjepiva, dok segment peradarskih cjepiva predstavlja jednu od okosnica poslovnog razvoja.

Genera d.d. posljednjih godina snažno ulaže u EU formate registracijskih dosjea za postojeća peradarska cjepiva, što omogućava tvrtki plasman i komercijalizaciju cjepiva u zemljama Europske unije te uvelike olakšava plasman na globalno tržište.

Projekt "Istraživanje i razvoj proizvoda u segmentu živih peradarskih cjepiva" trajat će

Dr. sc. Leonida KUTLE*, Razvoj proizvoda – cjepiva, Genera d.d., Svetonedeljska cesta 2, Kalinovica, 10436 Rakov Potok, Hrvatska, (dopisni autor, e-mail: leonida.kutle@dechra.com).

Slike 1 i 2. Proizvodnja cjepiva u Generi nekad i danas

četiri godine i podijeljen je u dvije faze: *Faza 1.* predstavlja fazu industrijskog istraživanja i uspješno je okončana. Slijedi *Faza 2.* koja podrazumijeva eksperimentalni razvoj cjepiva sve do spremnosti za predaju registracijske dokumentacije.

U prvom dijelu projekta unaprijeđeni su tehnički resursi uvođenjem nove opreme i laboratorijskih tehnika u razvojnim i analitičkim laboratorijima. Uveden je niz najsuvremenijih procesnih i analitičkih tehnika koje omogućuju bolje stjecanje i primjenu novih znanja iz područja virologije, imunologije, genetike te raznih grana biotehnologije. Proveden je niz laboratorijskih *in vitro* i *in vivo* istraživanja kojima je demonstrirana tehnička izvedivost novih proizvoda (engl. *proof of concept*) te uspostavljena probna proizvodnja novih cjepiva u laboratorijskom mjerilu. U tu svrhu uspostavljena je istraživačka skupina, pribavljeni, karakterizirani, pročišćeni i djelomično atenuirani divlji sojevi ciljnih

virusa kako bi postali prikladni kandidati za cjepiva. Izrađene su matične i radne banke cjepnih sojeva te laboratorijske pilot serije cjepiva. Time su postavljeni temelji za daljnji razvoj programa živih atenuiranih liofiliziranih cjepiva od četiri cjepna soja čime će se povećati istraživačka konkurentnost tvrtke kreiranjem uvjeta za njezin održiv rast i razvoj.

U predstojećem razdoblju projekta planira se provesti niz ispitivanja propisanih Europskom farmakopejom kako bi cjepiva nakon provedbe projekta bila spremna za registraciju u zemljama EU i drugim tržištima u svijetu.

Promatramo li projekt u širem, nacionalnom kontekstu, ovaj projekt financiran sredstvima EU, doprinijet će rastu inovacijske konkurentnosti hrvatske biotehnologije, slijedeći strategiju pametne specijalizacije Republike Hrvatske i tendencije rješavanja suvremenih društvenih izazova.

Europska unija
Zajedno do fondova EU

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

Sadržaj članka isključiva je odgovornost tvrtke Genera d.d.